No 1824 1853

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk
Brieven, *Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 22 APRIL.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 21 April.

Gisteren heeft de Tweede Kamer eene korte zitting gehouden, waarbij alleen de minister van Oorlog tegenwoordig was. De heer van der Linden doet, met verlof der Kamer en toestemming des aanwezigen ministers, eene interpellatie over de oorzaak van de ministerieele verandering. De heer generaal Forstner van Dambenoy heeft geantwoord met voor te lezen het adres des afgetredenen ministeries aan den Koning en Zijner Majesteits antwoord daarop. Beide stukken volgen onder in het verslag der zitting. Zij zijn zeer beteekenend, en wij vestigen daarop de aandacht van alle onze lezers.

Het aftredend ministerie heeft zich zeer duidelijk verklaard. Wij ontveinzen 't niet dat wij met verlangen te gemoet zien, waarin het nieuwe ministerie zal meenen te moeten afwijken van de gedragslijn van het vorige gouvernement. Moge het zich even bepaaldelijk en ondubbelzinnig verklaren als zijn voorganger, die ten minste deze verdienste voor vriend en vijand in zijn val medeneemt, dat het niemand heeft getracht om den tuin te leiden, maar rond en eerlijk is uitgekomen voor hetgeen het wilde.

Intusschen blijft de toestand zeer gespannen, en het blijft een raadsel voor een ieder, waar Nederland op de baan der beweging zal worden heengesleept. Wat is de toekomst van 't land op dit oogenblik? Dat is het *onbekende*. Niet slechts voor ons en voor het volk, maar zelfs voor het bewind, dat de teugels heeft opgenomen. Een gouvernement toch, dat onder hevig opgewekte en overprikkelde hartstogten een nieuwen weg inslaat, kan wel weten waar het begint; maar niet waar het eindigen zal.

De heer van Dam van Isselt heeft gisteren in de Eerste Kamer eene redevoering gehouden, gelijk men die van zijne welbekende en door hem-zelven hooggeroemde verdraagzaamheid verwachten kon. Onze lezers zullen die vinden in het verslag der Eerste Kamer. Wij hebben daarvan niets te zeggen, dan dat de heer van Dam zich blijkbaar vergist heeft. Toen hij gisteren voor de Eerste Kamer sprak, zal hij zich hebben verbeeld, dat hij eene vergadering van *Unitas* voorzat. Onze lezers gelieven daarom zijne *speech* niet kwalijk te nemen. Maar 't is waar, wij zouden haast vergeten — en 't zou ondankbaar van ons geweest zijn — dat de heer van Dam ons welwillend zijne diensten heeft aangeboden, om de invoering der bisschoppen mogelijk te maken. 't Is zeer vriendelijk. Het is nu maar jammer, dat de sluiting der Kamers 't hem onmogelijk maakt, om ons die goede dienst te bewijzen. De Katholijken zullen dit zeer betreuren.

De vereenigde zitting der Staten-Generaal is heden ten 2 ure, namens den Koning, gesloten, daar het belang van het Rijk niet vordert de vergadering langer bijeen te houden.

— Men leest in het *Handelsblad*:

»Het nieuw ministerie is opgetreden op het oogenblik zelf, dat de Volksvertegenwoordiging met eene zeer aanzienlijke meerderheid een votum van vertrouwen aan de nu aftredende ministers had gegeven. Het telegrafische berigt uit 's Hage van heden geeft daarvan eenige verklaring.

»Wij achten de aftreding van het ministerie Thorbecke eene nationale ramp, in verband met hare oorzaak, en duchten daarvan betreurenswaardige gevolgen.

»Het lust ons thans niet, de toekomst vooruitloopende, in verdere beschouwingen te treden. Alleen waarschuwen wij onze medeburgers ernstig nu toch de godsdienstige geschillen te laten rusten."

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Woensdag, 20 April.

Zijn ingekomen twee missives, van de heeren van Hall en van Doorn, strekkende tot mededeeling dat zij, ten gevolge van de aanvaarding eener ministerieele portefeuille, ophouden leden der Kamer te zijn. Aangenomen voor kennisgeving.

Zijn ontvangen twee konink. besluiten van gisteren, gecontrasigneerd door den heer Pahud, als tijdelijk voorz. van den raad van ministers, betrekkelijk het eervol ontslag en de benoeming der ministers. Aangenomen voor kennisgeving.

De Voorzitter deelt mede, dat de kommissie voor de verzoekschriften den heer Blaupot ten Cate tot haren voorzitter heeft benoemd. Gelijk besluit.

De heer van der Linden het woord gevraagd hebbende, zegt, dat de *Staats-Courant* van heden ter algemeene kennis gebragt heeft een hoogst gewigtig feit, dat het namelijk den Koning behaagd heeft van zijn grondwettig regt gebruik te maken, en het ministerie te ontbinden. Dat ministerie, zegt Spr., genoot bij een groot gedeelte der natie een groot vertrouwen, en eene krachtige medewerking bij de beide Kamers der Staten-Generaal. Niemand zal er aan twijfelen, of de beslissing dier ontbinding zal een diepen indruk in het land maken. Zoo ver den Spr. bewust is, bestaat er geen feit, waaruit zou blijken, dat dit vertrouwen verbeurd is of niet meer zou bestaan, met name niet in de laatste dagen, toen door het votum door de overgroote meerderheid der Vergadering verklaard is, dat zij genoegen nam met hetgeen door het ministerie is gedaan. Daar nog een der ministers (die voor Oorlog) zich thans in de Kamer bevindt, vraagt Spr. verlof, om van Z. Exc. eenige mededeeling te vragen, wat aanleiding heeft gegeven tot het ingediende ontslag aan den Koning.

Het gevraagde verlof door de kamer verleend zijnde, herhaalt de heer v. d. Linden zijne vraag.

Z. Exc. de minister van Oorlog verklaart te meer bereid te zijn, om aan de gedane uitnoodiging te voldoen, vermits hij daartoe de goedkeuring erlangd heeft, zoo van den koning, als van het tegenwoordig bestuur. Het zal tot dat einde voldoende zijn mededeeling te geven van den brief, door het ministerie aan den Koning geschreven, waarbij het zijn ontslag indiende, en van het daarop gegeven antwoord.

De Brief luidt aldus:

»Bij den toenemenden aandrang van adressen, betreffende een bisschoppelijk bestuur over de Roomsch-Katholieke Kerk hier te lande, had de Raad van Ministers, onder dagteekening van den 13 April jl., de eer, aan Uwe Majesteit een ontwerp van beschikking voor te stellen. Het scheen in deze, aan zoo velerlei misvatting onderworpene, zaak noodig de regtvaardigheid van de door het Gouvernement betrachte handelwijs te doen gevoelen; de regeling zelve en den vorm harer invoering, als buiten het bereik des Gouvernements geplaatst, niet met zijne taak te laten verwarren; te wijzen op den waarborg, dien ieder tegen wezenlijke krenking bij Uwe Majesteit vindt; en van Harentwege tot verdraagzaamheid en kalmte te stemmen.

»Volgens de berigten heeft het antwoord, dat Uwe Majesteit op de publieke audientie te Amsterdam gaf, eenen gansch anderen indruk gemaakt. Men meent van Uwe Majesteit [illegible] gebonden achtte; dat Uwe Majesteit door het ontvangen beklag over hetgeen *volgens* die Grondwet gebeurd is, den band tusschen het Huis van Oranje en Nederland nog versterkt rekende.

»Men gelooft natuurlijk tusschen die toespraak en de houding van Hoogstdeszelfs Ministers een strijd te ontdekken, die als tegenwerking wordt uitgelegd.

»Zoo iets, Sire! mag, zelfs in schijn, niet bestaan; het minst ten aanzien eener aangelegenheid, waarin alle klassen des Volks levendig, ja hartstogtelijk belang stellen. Niemand moet kunnen gelooven, dat bij in het Hoofd der Regering tegen de Regering steun vindt. Ware het anders, de kracht der Koninklijke Regering ware gebroken; de beweging der gemoederen zou niet ophouden, maar voortduren, of telkens op nieuw kunnen worden gewekt; onrust en tweedragt zouden gewonnen spel hebben.

»Wij komen U, Sire, in het belang van het Land en van het Koningschap, met eerbiedigen ernst vragen, dat het Uwer Majesteit behage, aan een ondragelijken toestand een einde te maken.

»Eéne waarheid wordt algemeen erkend; de Koning, die met Zijne ministers niet overeenstemt, moet Zijn ministerie veranderen.

»Wij brengen gezamenlijk het verzoek voor den Troon, dat Uwe Majesteit goedvinde hiertoe te besluiten: *of* allen twijfel en misverstand, op de meest uitdrukkelijke wijs, door eene ronde, openbare verklaring weg te nemen.

»De grondwet verleent, naar Onze overtuiging zeer te regt, kerkelijke vrijheid en gelijkheid van bescherming. Wij hebben aan de grondwettige vrijheid haren loop gelaten. Mogt Uwe Majesteit met de Grondwet of met ons stelsel van bestuur niet tevreden zijn, Uwe Majesteit gelieve ons te ontheffen.

»Dat, bij den ontvangen indruk, eene onverwijlde beslissing noodzakelijk is, behoeven wij naauwelijks onder de aandacht van Uwe Majesteit te brengen.

(*Geteekend*) »CH. F. PAHUD.
»THORBECKE
»VAN BOSSE.
»ENSLIE.
»FORSTNER VAN DAMBENOY.
»STRENS.
»VAN ZUILEN VAN NYEVELT."

Hierop is door den Koning geantwoord:

»De Koning heeft ontvangen het adres van de heeren ministers van den 16 April jl.

»Bij dat adres wordt erkend, dat de Koning, met Zijne ministers niet overeenstemmende, Zijn ministerie moet veranderen.

»Zijne Majesteit heeft mij opgedragen, in antwoord daarop te kennen te geven, gelijk ik de eer heb te doen bij deze, dat Zijne Majesteit vermeent het oogenblik gekomen te zijn om in eene verandering van het ministerie te voorzien.

»*De Staatsraad, Direkteur van het Kabinet des Konings,*

(*Geteekend*) A. G. A. VAN RAPPARD."

De heer v. d. Linden stelt voor, den minister voorloopig voor de gedane mededeeling te bedanken, en de beide stukken te doen drukken en rond deelen.

De heer Gevers van Endegeest zegt, zoo even door het lid uit Gouda te hebben hooren zeggen, dat het laatste votum der Kamer inhield eene goedkeuring van de handelingen van het ministerie. Spr. moet verklaren, dit voor zich niet aan te nemen. Bij de gemotiveerde orde was gezegd dat de Kamer, gehoord hebbende dat omtrent de kerkelijke aangelegenheden van de R. Kath. hier te lande, krachtige vertoogen aan het Hof van Rome *zijn* of *zullen worden* gedaan, welke verklaart over te gaan tot de orde van den dag. Daarin ligt opgesloten, dat men verwachtte dat vertoogen zullen worden ingediend, en dat men dit beaamden. Maar als men dit doet, dan erkent men daarom niet, dat men de handelingen der regering goedkeurt. Spr. althans heeft aan dat votum zoodanige beteekenis niet gehecht.

Niemand meer het woord vragende, worden de beraadslagingen gesloten, en het voorstel van den heer van der Linden aangenomen.

De kommissie van rapporteurs is gereed met haar algemeen verslag over het ontwerp van wet, tot uitvoering van art. 187 Gwt., betrekkelijk de inkwartieringen. — Drukken en ronddeelen, terwijl de beraadslagingen aan de orde worden gesteld tegen aanstaanden Maandag des morgens ten 11 ure.

De zitting is daarna gescheiden.

EERSTE KAMER.

Zitting van Woensdag 20 April.

Zijn ingekomen de kon. besluiten betreffende het eervol ontslag van *vier* ministers, en hunne vervanging. Voor kennisgeving aangenomen.

Nadat de voorzitter kennis had gegeven van de ontwerpen van wet, van de Tweede Kamer ontvangen, en van eenige ingekomen adressen en boekwerken, heeft de heer van Dam van Isselt daarop het woord gevraagd. Hij merkt op, dat de Vergadering is bijeengeroepen in een hoogst gewigtig tijdstip. De pausselijke Allocutie, waarbij de bisschoppelijke hierarchie in ons vaderland wordt ingevoerd; heeft vele gemoederen in beweging gebragt. Geen weldenkend Protestant is er [illegible] aan zijne katholijke [illegible]

twisten tot de vrije regeling van hun kerkgenootschap; en hij verklaart dan ook, dat in geen der menigvuldige adressen, die te dezer zake zijn ingediend, eenige de minste twijfel wordt gevonden over de volkomene bevoegdheid der Katholijken, om de inwendige regeling van hun kerkgenootschap daar te stellen. Maar wat aanleiding heeft gegeven tot gegronde bezorgdheid en onrust in den lande, — dat men het toch niet verberge, — wat aanleiding heeft gegeven tot scheuring in de gezindheden, het is de *wijze*, waarop de bisschoppelijke hierarchie is tot stand gebragt. De Koning heeft gemeend te moeten spreken tot het Nederlandsche volk over die hierarchie. De redenaar zal niemand beschuldigen, maar hij moet toch zeggen, dat er eene groote verantwoordelijkheid rust op hen, die in deze den Paus in eenen verkeerden waan hebben gebragt en hem niet hebben voor oogen gehouden, dat door eene herstelling van wat in 1595 gevestigd en sedert was afgebroken, veel gewaagd werd en eene der teederste snaren werd aangeroerd; dat er toch droevige herinneringen zouden worden in het leven geroepen door de invoering der bisdommen, waartegen Roomsch en Onroomsch zich hebben verzet, waartegen gestemd waren Egmond en Hoorn, die hun hoofd op het schavot hebben gelaten, en zelfs Montigny, die op last van Philips II in den kerker werd omgebragt, terwijl aan dezen intusschen door zijnen biechtvader was verzekerd, dat Montigny was een eerlijk Katholijk. Het was dus onvoorzigtig, den Paus in den waan te brengen, dat men zoodanige allokutie in Nederland kon afkondigen, zonder tegen-ingenomenheid gaande te maken. Het is een zorgwekkend verschijnsel, wanneer men zoovele duizenden zich met adressen ziet begeven tot het Hoofd van den Staat. En nu er op het oogenblik geen minister ter vergadering tegenwoordig is, nu men vernomen heeft, dat de vorige ministers door andere zijn vervangen, is het doen eener interpellatie voor deze vergadering moeijelijk. Hij zou het derhalve wenschelijk achten, dat de voorzitter der Kamer gemagtigd werd, de Regering te verzoeken, al de stukken tot de zaak betrekkelijk, aan deze Kamer mede te deelen. Welligt zullen daardoor hier de middelen kunnen worden beraamd om tot eene bevrediging der gemoederen te geraken. Hij spreekt hier niet als Protestant, hij spreekt hier niet in Protestantschen zin, maar als verdediger der Nederlandsche natie, die het betreurt, dat zoodanige verdeeldheid in ons vaderland is ontstaan; die vurig wenscht, dat er zooveel mogelijk een einde kome aan de spanning, die er heerscht tusschen de twee groote afdeelingen zijner christelijke mede-ingezetenen. Hij doet dit vooral ook in het belang zijner katholieke landgenooten zelve. Hij vraagt met vertrouwen, of het wenschelijk is, dat de Katholieke Kerk zich onder dergelijke omstandigheden vestige, dat zij zich op zoodanige wijze organisere tegenover het grootste deel der bevolking, dat zich gekrenkt en beleedigd acht. Er zijn daardoor vele passiën in beweging gebragt; en er *moet* dus een middel worden gevonden, om het vaderland voor schade te bewaren en twisten te voorkomen, die welligt onzen bodem zouden kunnen overstroomen en gevaarlijker zijn dan de wateren, die den vaderlandschen grond hebben geplaagd. Hij herhaalt dus zijn voorstel, om van de Regering te verzoeken de overlegging der bedoelde stukken; en, als de Kamer die zal hebben gezien en nagegaan, dan verwacht hij van een lid een voorstel, om zich bij adres te rigten tot het Hoofd van den Staat, en daarbij de middelen aan te wijzen, geschikt om aan dezen moeijelijken toestand een einde te maken. Dat lid zal Spreker bereid vinden, zoodanig verzoenend voorstel te ondersteunen, en hij vertrouwt, dat daarbij de verdraagzaamheid zal op den voorgrond staan, gelijk hij die nooit uit het oog heeft verloren, doch dat daarbij tevens die kracht en waardigheid worden aan den dag gelegd, welke het gewigt der zaak vordert, opdat de historische herinneringen van ons Vaderland niet verloren gaan. Hij heeft dit voorstel gemeend te moeten doen, in het belang van al zijne landgenoten in het belang van eensgezindheid en orde en rust in den lande.

De voorzitter, de vergadering geraadpleegd hebbende, wordt door niemand het woord gevraagd, en wordt mitsdien de voorzitter gemagtigd, bij de Regering de mededeeling der stukken te verzoeken betrekkelijk de organisatie van het R. K. Kerkgenootschap in Nederland.

De vergadering gaat vervolgens over tot het trekken der afdeelingen, waarna de leden zich in de sectien begeven tot het benoemen der voorzitters en ondervoorzitters.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

Met leedwezen lezen wij zoo even het hoofdartikel van den *Gelderlander* N. N. Ct. van heden. Wij protesteeren daartegen, en vooral tegen het slot, met al de kracht, die in ons is. Wij haasten ons reeds nu de overtuiging uit te spreken, dat zulke taal aan geen katholijk blad past.

Wij lezen in den *Nederlander*:

»Wij zijn in staat gesteld, aangaande de gehoorgeving der Protestantsche Kommissie bij Z. M. te Amsterdam het volgende mede te deelen:

»De spreker, die de eer heeft gehad het adres ter zake der Pausselijke allokutie, namens zijne stad- en geloofsgenooten, aan den Koning te overhandigen, heeft onder anderen gezegd:

»Sire! Wij hebben ons zelven het gewigt dezer handeling geenszins ontveinsd. Als mannen van geweten hebben wij vooraf aan ons geweten gevraagd, of wij nog langer *konden* en *magten* zwijgen, dan of wij ditmaal, overeenkomstig het grondwettig regt aan al Uwe onderdanen verzekerd, *moesten* spreken, en het antwoord heeft hierop door onze borst geklonken: *Nu of nooit!* En die stem heeft aanstonds zulk een weerklank gevonden in veelduizende harten, dat dit gedenkteeken van den echt-Protestantschen geest — die, Gode zij dank! nog in Nederlands hoofdstad leeft en door geene Breve van het Vatikaan is te vernietigen — dat dit gedenkteeken van den echt-Protestantschen geest binnen het kortstondige tijdperk van drie dagen is opgerigt. Indien Uwe Majesteit zich verledigen wil, die lange lijst van namen meer dan vlugtig te doorloopen en te doorbladeren, zij zal er duizenden in ontmoeten uit de lagere volksklasse, ja — maar die zich gelukkig gevoelden, in dit adres met ons te kunnen verklaren, dat zij tot Uwer Majesteits getrouwste onderdanen behoorden. Zij zal er uit ontwaren, hoe vrouwen van de aanzienlijkste geslachten de onderteekening van dit adres mede van haren pligt hebben geacht. Zij zal er vele, zeer vele namen in lezen van mannen, waarop Amsterdam en geheel het Vaderland glorie draagt, van mannen, die wij mede als onze overheden eerbiedigen, die door geboorte of letterroem zijn onderscheiden, die het sieraad en steunsel zijn van den achtbaren handelsstand, waaraan Amsterdam zijne grootheid, en geheel het Vaderland zoo veel van zijne welvaart dankt; van mannen, die allen als christenen, het hoofd en de knieën voor den Koning der Koningen buigen, en — hoedanig ook de uitslag dezer poging zij — wel nimmer zullen ophouden God voor Uwe Majesteit en het duurzaam heil Uwer regering te bidden. En dit, Sire! verhoogt niet weinig de vrijmoedigheid, waarmede wij het wagen dit adres Uwer Majesteit aan te bieden."

»Sire! Indien de Grondwet, in weerspraak met zich zelven en hetgeen zij belooft, volstrekt onmagtig bleek te zijn, om de regten van al Uwe onderdanen op godsdienstig en kerkelijk gebied, tegenover elkander in het evenwigt te plaatsen, dan zouden wij dit wel diep moeten betreuren, en beide Vorst en Volk moeten beklagen, maar daarom nog geenzins vergeten, wat wij als gehoorzame en vreedzame burgers aan den Staat zijn verschuldigd."

»Maar, Sire! wij meenen met het volste regt te mogen beweren, dat juist die gelijkheid, waarvan de Grondwet spreekt, door zoodanige invoering en erkenning der Hierarchie niet gehandhaafd, maar verbroken en geschonden zal worden. Het is onze innigste overtuiging, dat daardoor eene *suprematie* aan het Roomsche Kerkgenootschap zou worden toegekend en afgestaan, gelijk geen der andere Kerkgenootschappen zich immer zou vermogen toe te eigenen. En wanneer wij met het 65 artikel dier Grondwet, den weidschen titel van Metropolitaan van Utrecht, en zelfs *de benoeming van Pauselijke Kamerheeren*, in verband brengen; wanneer wij in die grondwet lezen dat »de Koning waakt, dat al de kerkgenootschappen zich houden binnen de perken van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat;" en vooral, Sire! wanneer wij ons herinneren, hoe Uwe Majesteit, volgens diezelfde grondwet bij God Almagtig heeft gezworen, alle kerkgenootschappen in Uw rijk *gelijke* bescherming te zullen verleenen, dan durven wij hoop koesteren en het vertrouwen uitspreken, dat aan diezelfde Grondwet, door de wijsheid Uwer Majesteit, — bij een ernstigen wil der Regering om de bezwaren der Protestanten te wegen — nog zoodanige beperkingen en waarborgen voor de toekomst zullen te ontleenen zijn, waardoor de thans dreigende gevaren afgewend, en de zóó hevig verontruste gemoederen weder gerustgesteld kunnen worden."

»Sire! Het zij ons vergund, hier nog eenmaal te verklaren: Wij misgunnen of betwisten aan onze Roomschgezinde Medeburgers en Medechristenen de inwendige regeling hunner kerkelijke aangelegenheden niet; maar wanneer wij *de herstelling der Bisschoppelijke Hierarchie in Nederland, met al den omvang van dien*, hooren voorstellen en omschrijven als eene handeling of gebeurtenis van *zuiver godsdienstigen* en *kerkelijken* aard, welken de regten van andere Kerkgenootschappen *geheel onverkort* zoude laten, welke de rust en veiligheid van den Staat *niet* zou bedreigen, welke *niet* als eene vreemde magt dreigt in te grijpen in het raderwerk der regering — dan Sire! moeten wij ons wel verpligt en gedrongen gevoelen, — met beroep op den Bisschoppelijken eed en den geest van het Ultramontanisme, met beroep op de geschiedenis van Vorsten en volken, met beroep op ieders gevoel voor waarheid en regt, met beroep op tijdgenoot en nakomelingschap beide — op de plegtigste en nadrukkelijkste wijze daartegen te blijven protesteeren."

De *Prov. Gron. Courant* schrijft:

»In een te Groningen ontvangen berigt over de door Z. M. den Koning te Amsterdam verleende audientie aan de kommissie belast met de aanbieding aan Z. M. van het adres tegen de herstelling der R. K. hierarchie in Nederland, wordt nog gezegd, dat de Koning wel gedurende een half uur met de kommissie sprak en ook inzonderheid Hoogstdeszelfs genoegen te kennen gaf dat men zich regtstreeks tot hem had gewend. Z. M. verzocht, alle kommittenten te danken voor het in hem gestelde vertrouwen, verzekerde, dat men de taak, die Z. M. te volvoeren had, gemakkelijk had gemaakt, en dat hij zou toonen, Prins van Oranje, Koning en Nederlander te zijn.

»Men verzekert nog verder in dit berigt, dat de bisschoppelijke klerezy geprotesteerd heeft tegen de invoering der hierarchie."

BERIGT.

De ondergeteekende, vernomen hebbende, dat door sommigen wordt ondersteld, dat het onlangs door hem uitgegeven gedicht, getiteld: *de verguizing van het voorgeslacht*, zou zijn vervaardigd en uitgegeven ter gelegenheid van de vestiging der Roomsch-Katholieke hierarchie hier te lande, en dat hij dus zou deelen in den kruistogt tegen dat kerkelijk feit, acht het noodig te verklaren, dat bedoeld gedicht reeds lang voor die vestiging werd vervaardigd, gelijk blijken kan uit de aflevering van den *Tijdspiegel* van April, alwaar men hetzelfde gedicht met de dagteekening van Februarij 1853 aantreft. Het is voor ieder, die zich de moeite geeft het te lezen, bovendien duidelijk, dat ik in mijne bestrijding van eene historische rigting geheel op historisch terrein ben gebleven. Ieder, die mij kent, is overtuigd van mijn volkomen afkeer van alle onverdraagzaamheid in het godsdienstige.

's Gravenhage, J. TIDEMAN.

15 April 1853.

De Redaktie van *de Tijd* kan de bovenstaande verklaring van den heer J. Tideman niet wel plaatsen zonder daar een paar aanmerkingen bij te voegen. Zij wordt in den brief aan den heer Alberdingk Thijm, waarvan de heer Tideman zijne dichtregelen laat voorafgaan, met grof geschut aangevallen, en dewijl de beantwoording van dien aanval met de uitweiding, die zij noodzakelijk maakt, welligt iets kan bijdragen tot het juiste begrip van de eigenaardigheid der beoefening van wijsbegeerte en geschiedenis, gaat zij hier te eerder toe over.

De heer Tideman heeft verleden jaar een zeer onchristelijk gedicht in den *Tijdspiegel* doen opnemen, »waarin hij," naar hij zegt, »*het Verleden en de Toekomst van Europa* wijsgeerig heeft trachten te waarderen." Wij hebben den *Tijdspiegel* berispt wegens de plaatsing van dit stuk, en daarin meenen te zien een voorbeeld van de uitersten, waartoe een liberalisme als dat van den luimigen *Tijdspiegel* al leiden kan. 't Is waar, dat wij bij die gelegenheid den heer Tideman eenigzins verschoonend behandeld hebben, door de *onberadenheid* des *jongen auteurs* eerder te doen uitkomen, dan eenige andere hoedanigheid, waardoor hij zich tot het schrijven van dit gedicht kan hebben aangespoord gevoeld. Deswege nu betoont de heer Tideman zich heden zeer verstoord, zegt dat wij de »*waarheid vervalscht*" hebben, en beklaagt zich, dat hij »tot nu toe geen wederlegging" van zijn »wijsgeerig" gedicht heeft »mogen ontvangen."

Ditmaal heeft de Heer Tideman dan ook besloten stellig beantwoord te zullen worden; hoe dan ook, en waarover dan ook. Hij rigt zich tot de *Verguizers van het Voorgeslacht*; maar aangezien, zeer waarschijnlijk, niemand het woord ter verdediging van het *verguizen des Voorgeslachts* zou opnemen, zoo min als iemand zich gehouden gerekend heeft de *philosophie positive* te gaan wederleggen, omdat de heer Tideman had goedgevonden een *positivico-philosophisch* vers te maken, — zoo rigt de Auteur het woord regtstreeks tot den heer Alberdingk Thijm, gedeeltelijk in ongebonden, gedeeltelijk in gebonden stijl en roept hem nadrukkelijk op om antwoord. Inzonderheid verlangt hij van den »onzinnige en verwatene", van den »eervergeten" »bastaard", dien hij de eer doet het woord toe te rigten, te vernemen wat soort van *blos*, hetzij van »schaamte", hetzij van »spijt", wel de kaken des »verwatenen" zal geverwd hebben, bij het lezen van het gedicht.

De heer Tideman houde ons de opmerking ten goede, dat, naar ons bescheiden oordeel, hij den besten weg niet gekozen heeft om den heer Alberdingk Thijm tot spreken te bewegen. Wij meenen niet, dat een schrijver maar aanstonds behoeft gereed te staan, om te antwoorden op interpellatiën over onderwerpen waaromtrent hij geenerlei verpligting op zich geladen heeft. En wij gelooven, dat men allerminst zoodanig antwoord geven zal, wanneer degene die het uit wil lokken, zich daarbij van zulke onwelvoegelijke vormen bedient als de heer Tideman. De heer Tideman, die met zooveel smaad neerziet op het »duister streven, [illegible] nacht ontleend", heeft inderdaad, meer dan hij zelf waant, den schijn van de karikatuur te willen leveren [illegible]

dier stoute ridders, welke aan den publieken weg hunne »pauwelioenen" spanden, hunne schilden en banieren uitstaken, ten teeken, dat zij kampen wilden met ieder voorbijganger, die niet beleed, dat hunne Dame de schoonste des aardrijks was. Is dit bij voorbeeld, een middel, om iemand tot een antwoord te bewegen, hem aldus toe te spreken:

»Ondankbare zoon, onzinnige en verwatene, gij, eer»vergeten bastaard, wien ontwikkeling geschonken is, en »in wien gaven blonken, — nietig wezen, die u een Ne»derlander heet, ...

„Spreek vrij de *taal*, die wij doen hooren,
„Gij moogt in Holland zijn *geboren*,
„Gij *zijt* geen Nederlander, *Gij!*
„Zoolang, met innig zielsverrukken,
„Mijn voet der vadren grond zal drukken,
„Geen vrede tusschen U en Mij!"

Is er mogelijkheid op, met zulk een uitgelaten Rodomont eene eerlijke lans te breken? Die zulk eene uitdaging ernstig op- of aannam, stelde zich met den uitdager gelijk.

En dit is maar het slot van een gedicht, waarin den heer Alberdingk Thijm allerlei dwaze korveën worden opgedragen, als het afrukken van eertrofeën, het vernielen van lijkgesteenten, verstoren van graven, vervloeken der vaderen, vergoden van Filips, kroonen van Balthazar Gerards, afrukken van vlaggen, vernielen van kunstgewrochten, verdooven van vaderlandsche zangen, verloochenen van den Munsterschen vrede, ontkennen, vernielen, wenschen, bidden, wisschen, buigen, reiken, alweer vernielen, verdooven, en alweer vloeken van de voorwerpen, die in het vers te lezen staan. Welk mensch van gezond verstand kan op zulke poëzie antwoorden!

Ziehier nu wat wij den heer Tideman te raad geven: Wijsgeerige theoriën en historische kritiek niet te laten spreken in langere en kortere verzen, maar in eenvoudig proza. Wij weten wel, dat men ook in proza dwaasheden kan zeggen en valsche beschuldigingen doen, maar het proza laat der kalme nagedachte meer spel, het leidt meer tot naauwkeurigheid, het is vatbaar voor bewijsvoering; en zoo wij twijfelen of de heer Tideman zoo tevreden over de degelijkheid zijner bewijsvoering tegen de herseuschimmige vergruizers van het voorgeslacht zou geweest zijn, als hij het evenals schijnt over zijne buitensporige uitboezeming, wij schrijven hem aan den anderen kant gemoedelijkheid genoeg toe, om te veronderstellen, dat hij, bij de ondervinding hiervan, zijne beschuldigingen zou terughouden. Zoolang nu echter zoodanige bewijsvoering uitblijft, ligt 1°, gelijk wij boven zeiden, de heer Alberdingk Thijm onder geenerlei verpligting ten aanzien der door den heer Tideman aangeroerde onderwerpen, en blijkt het 2° niet, dat *de Tijd* zich aan het boos bedrijf van vervalsching der waarheid zou hebben schuldig gemaakt. Als wij van bewijsvoering spreken, dan bedoelen wij natuurlijk geen romantisch opstel, maar een kritisch, eene bewerking naar beginsel.

Bij besluit van 16 April jl., N°. 113, heeft Z. M. goedgevonden: 1°. aan P. Verdam eervol ontslag te verleenen als burgem. der gemeente Monnikkendam; en 2. te benoemen tot burgemeesters der gemeenten: Haarlem, C. J. de Bruijn Kops; Hoorn, jhr. Mr. P. van Akerlaken; Enkhuizen, Mr. H. A. van Bleiswijk; Weesp, Mr. J. W. Heijdanus; Monnikkendam, E. Nooij.

's GRAVENHAGE, 20 April. Heden middag ten drie ure heeft het nieuwe ministerie voor het eerst eene vergadering gehouden, die zeer lang geduurd heeft.

— Al de afgetreden ministers hebben heden middag hunne portefeuilles aan hunne opvolgers overgegeven. Ten twee ure geschiedde dit bij het ministerie van Binnenlandsche Zaken, bij welke gelegenheid de heer Thorbecke, aftredend minister, aan zijnen opvolger, den heer van Reenen, ten zeerste aanbeval het uitmuntend korps ambtenaren, waarvan hij thans afscheid nam.

's GRAVENHAGE, 21 April. Bij koninklijk besluit van 20 April, n° 66, gecontrasigneerd door den minister van Binnenlandsche Zaken, is bepaald, dat de vergadering der Staten-Generaal, in eene vereenigde zitting, zal worden gesloten op den 21 des namiddags ten twee ure, door eene kommissie bestaande uit den minister van Binnenlandsche Zaken en dien van Oorlog.

— Gisteren avond heeft er eene langdurige kabinetsraad plaats gehad.

— Gisteren heeft de Koning ten gehoore toegelaten den sekretaris-generaal bij het dep. van Kolonien, den heer Weddik.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 April. De *Moniteur* deelt de toespraken mede, die bij gelegenheid der plegtige overhandiging van den Kardinaalshoed aan den Aartsbisschop van Tours, zijn gewisseld.

De Pauselijke ablegaat heeft het eerst den keizer begroet in het pavillioen van Flora, en hoofdzakelijk gewezen op het uitstekend gewigt der waardigheid van het Kardinaalschap, en tevens op de verdiensten en deugden van den thans, op verlangen des keizers, door den Paus benoemden Kardinaal. Ten slotte heeft hij den keizer zijne erkentelijkheid betuigd voor de vele blijken van grootmoedigheid en ijver in de verdediging van het katholiek geloof, door den Keizer gegeven sedert den aanvang van zijn bewind; van de vroegste tijden af had de Fransche natie uitgemunt door christelijke trouw en heldenmoed; en wanneer het Keizerrijk van al die gedenkteekenen omringd, op den ingeslagen weg dus voortging, zou het steeds even als des Keizers doorluchtig Huis in bloei toenemen, want om het algemeen geluk te versterken en te bevestigen, was er niets anders noodig dan het eerbiedigen en het doen uitbreiden van de ware godsdienst.

De Keizer antwoordde hierop: ... »Ik betuig u mijn dank voor de wijze, waarop gij mijne gevoelens voor de katholieke godsdienst, en mijne pogingen om overal den vrede en de eendragt te bevestigen, op prijs stelt. Ik bid u, bij uwe terugkomst te Rome, den Heiligen Vader wel te willen overbrengen mijne gevoelens van eerbied en verknochtheid Zijnwaarts."

Na afloop der plegtigheden, in de zaal van Lodewijk XIV weder vereenigd zijnde, heeft de Kardinaal Aartsbisschop het woord opgevat, en te kennen gegeven het diep gevoel van dankbaar, hetwelk hem bezielde jegens den Keizer en den opvolger van den H. Petrus, wegens de hooge waardigheid waarmede hij zich thans zag bekleed, maar tegelijk voelde hij zich innig geroerd, indien hij zich voorstelde welk een last en welk eene verantwoording hij had aanvaard, en zonder aan eenige gekunsteldheid te denken, maar met het bewustzijn der diepste nederigheid moest hij met den Heiligen Paulus betuigen: *Ik ben de minste mijner broederen, in de Apostolische bediening; ik ben zelfs niet waardig een Apostel te worden genoemd.*

Vervolgens heeft de prelaat hulde gedaan aan de hoedanigheden en deugden van den vorst, als door Gods goedheid bestemd, om, bouwende op de eenige ware beginselen, Frankrijk gelukkig en voorspoedig te maken. En hierop stelde hij zijn vertrouwen, te meer wijl naast hem op den troon eene gezellin was gezeten, die aan eene verhevene en krachtige ziel een gevoelig hart paarde, en wedijverende met hem, om de diepe wonden der maatschappij en der menschheid in de beroeringen der laatste tijden, geslagen, te leenigen en te heelen. De weg die zij daartoe hadden betreden, de verbetering der openbare zeden en het herstel van de godsdienst, was de eenige en eeuwige grondslag van eene goede staatkunde.

In het antwoord des Keizers wordt onder anderen dit betuigd: »Het is een vertroostend schouwspel, te zien hoe, sedert het Konkordaat, er steeds overeenstemming heerscht tusschen de tijdelijke magt en het geestelijk gezag, in de keuze van de waardigste mannen der geestelijkheid. Ik houd mij overtuigd, dat Uwe Eminentie, tot heden door hare christelijke deugden en verzoenenden geest zich zoo zeer onderscheidende, zal voortgaan met in de Kerk die eenheid te bewaren, welke hare grootste sterkte is, en dat ze door haar voorbeeld de invloed zal doen wassen van eene godsdienst, welke geene andere wapenen wil dan die der overtuiging, en welker geest van liefde niet ophoudt voor de dwaling een licht te ontsteken, en een toevlugtsoord te ontsluiten voor het berouw."

De Kardinaal is naar zijn paleis terug gebragt in een rijtuig des Keizers.

— Aan den markies de Bourqueney is, van wege den keizer, den last opgedragen, om bij het Weener kabinet de uitlevering te vragen der stoffelijke overblijfsen van den hertog van Reichstadt, den zoon van Napoleon I, en bij zijne geboorte genoemd koning van Rome.

— De Keizer heeft gisteren in bijzondere audientie ontvangen den heer Mavrocordato, buitengewoon gezant en minister plenipotentiaris van den koning van Griekenland, welke in last had, den keizer het antwoord ter hand te stellen op diens aankondiging van zijn huwelijk aan den Koning; alsmede den heer Hübner, buitengewoon gezant en minister plenipotentiaris van het Oostenrijksche hof, belast om Z. M. het antwoord van den Oostenrijkschen Keizer te overhandigen op de brieven, waarbij de heer de Lacour wordt teruggeroepen.

— De Fransche bank is gemagtigd, om te Nancy en te Toulon hulpbanken op te rigten.

— Eene godsdienstige aangelegenheid maakt op dit oogenblik onder de protestanten eenig gerucht. Sommige dagbladen, die zich uitsluitend bezig houden met wat de hervormde eeredienst aangaat, hebben verteld, dat er in de gemeente Tarsac, departement van Charente, een protestantsch kerkgebouw, kortelings geopend, door dwang weder was gesloten. Indien men dit nu zoo argeloos hoort vertellen, schijnt de zaak vrij ernstig; want de vrije uitoefening van godsdienst wordt er door aangetast op eene verontrustende wijze. Het gouvernement heeft zich daarom met de zaak bemoeid en zich laten inlichten omtrent de toedragt der gebeurtenis. Het is gebleken, dat na den *coup d'état* van 2 December, de ontbonden geheime genootschappen, wijl ze niet weder zich durfden aansluiten, de godsdienst te baat hebben genomen, om zich, onder hare bedekking, te vereenigen. Eene ijverige propaganda had er plaats. Zij erkende als hoofd, een voorgewend afgevaardigde van het konsistorie, die vroeger door de gemengde kommissie van Charente tot de korrektioneele politie was verwezen. Onderscheidene maires van Charente beklaagden zich bij den prefekt, dat er in hunne gemeenten allerlei beroering werd gezaaid, sedert de opening van een zoogenaamd kerkgebouw, hetwelk slechts diende om politieke vereenigingen te houden. Terstond liet de overigheid zich aan de zaak gelegen leggen, deed het gebouw sluiten, en het konsistorie aanzeggen dat ze geenszins het doel had, om de vrije uitoefening van godsdienst te belemmeren, en dat men het kerkgebouw weder zou openen, wanneer men overeenkomstig den regel een predikant zou hebben benoemd, en vooral dan, als men zou bewezen hebben, dat er in de gemeente inderdaad protestanten aanwezig waren. Zij zou echter in geen geval toelaten dat, onder het masker van godsdienst, men op nieuw de socialistische tooneelen van 1848 herhaalde.

Ziedaar de ware toedragt der zaak, uit haar verband gerukt en in een valsch licht gezet door de protestantsche bladen, ten einde eene botsing te veroorzaken in het zuiden des lands.

Uit een autentiek stuk blijkt, dat onder den invloed van een oud lid der bergpartij, die het Katholicisme heeft afgezworen, eene aanzienlijke gemeente van Frankrijk haar leeraar heeft weggezonden, en men er in geslaagd is, om alle godsdienstig geloof uit te roeijen, tot zoo verre zelfs, dat bij de laatste volkstelling *zeven honderd* personen verklaard hebben, in eene officiele akte, dat zij tot geene geloofsbelijdenis behoorden.

MADRID, 15 April. De tijdingen langs den gewonen weg ontvangen, bevestigen al het reeds vroeger medegedeelde. Het *Journal des Débats* meent te weten, dat het nieuwe Spaansche kabinet zijn voornemen heeft doen kennen, van alle ontwerpen van grondwetshervorming af te zien.

— Men zegt dat de Fransche Keizer aan koningin Isabella een brief heeft geschreven, om haar te bewegen terug te komen op het besluit van den Senaat betrekkelijk het adres van maarschalk Narvaez.

ENGELAND.

LONDEN, 20 April. In de op gisteren gehouden zitting van het Lagerhuis is eene motie gedaan: 1. betreffende de vermindering der scheepvaartsregten en van het zegel op de advertentiën, 2. betreffende de afschaffing van den accijns op de zeep en van het zegel op de bijvoegsels der dagbladen. De income-tax is voor den tijd van zeven jaren vernieuwd.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 10 April. In de Eerste Kamer is een voorstel van den heer Olfers aangenomen, waarbij de regering wordt uitgenoodigd eene wet aan te bieden tot afschaffing der jagtwet van 1848.

De Kommissie der Tweede Kamer heeft goedgekeurd de door de Eerste Kamer aangenomen wet tot bescherming tegen de buitenl. geschriften.

WEENEN, 18 April. Volgens de jongste berigten uit Venetie zouden de graaf en de gravin de Chambord den 20 dezer die stad verlaten en naar Froschdorff terugkeeren.

— Men spreekt van geschriften, die op verschillende plaatsen van het koninklijke paleis, en tot in de vertrekken der Koningin zouden zijn aangeplakt, en waarin men haar zoekt af te houden van het voornemen dat zij, volgens velen, zou hebben de grondwet af te schaffen.

— De markies Cantono, die gedurende de afwezigheid van graaf Revel aan het hoofd van het Sardinische gezantschap zal staan, heeft aan graaf Buol-Schauenstein eene nota overhandigd, die in den meest hoffelijken toon is vervat. Graaf Revel gaf bij zijn afscheid te kennen, dat het hem zou gelukken, [illegible] de beide mogendheden spoedig in overeenstemming te brengen.

— Men schrijft uit Konstantinopel, 10 April. Er hebben hier eenige ongeregeldheden plaats gehad, die veroorzaakt worden door een aantal fanatieke Turken. De orde was echter weldra weder hersteld.

— De kerkvoogden der kerkprovincie van den Bovenrijn, bestaande uit den aartsbisschop van Freiburg en de bisschoppen van Limburg, Rottenburg, Fulda en Mainz, hebben aan de regeringen der Staten, welke tot die kerkprovincie behooren, Wurtemberg, Baden, groothertogdom Hessen, Nassau en Frankfort, de volgende verklaring doen toekomen, met betrekking tot de onlangs door die regeringen genomen besluiten omtrent het regt van bescherming en toezigt over de Katholieke Kerk.

»De ondergeteekenden, aartsbisschop en bisschoppen der Bovenrijnsche kerkprovincie, hebben de eer aan de regeringen welke hun, in antwoord op hunne voor twee jaren ingediende memorie, den 5den der vorige maand een besluit medegedeeld hebben, kennis te geven, dat zij den 6den dezer tot eene op heden afgeloopen beraadslaging over de ontvangen mededeelingen

bijeengekomen zijn. De bisschoppen konden geen oogenblik in twijfel zijn omtrent de gedragslijn, welke zij voortaan zouden te volgen hebben; zij vinden zich thans onvermijdelijk naar het standpunt gedrongen, van hetwelk zij hun gedrag moeten regelen naar het apostolisch voorschrift: *Men moet Gode meer gehoorzamen dan den menschen!*

»De bisschoppen achten zich echter verpligt, niet enkel het beginsel aan te wijzen, door hetwelk zij zich voortaan bij de uitoefening van hun heilig amht zullen laten leiden, maar ook uitvoerig de gronden te ontwikkelen, waarop zij zich geregtigd en verpligt oordeelen, in het vervolg alleen het dogma en het daarop berustende regt van eigen organisatie hunner heilige Kerk als regel voor de uitoefening van hun ambt te beschouwen, en den stelligsten tegenstand te bieden aan de voorschriften en verordeningen, welke de regeringen besloten hebben ten aanzien der Katholieke Kerk te doen gelden; voorschriften en verordeningen, berustende op een stelsel, hetwelk bij herhaling door het opperhoofd der Kerk als volstrekt anti katholiek en wederregtelijk ten plegtigste veroordeeld is, en hetwelk juist om die reden als volstrekt verwerpelijk beschouwd moet worden.

»De Bisschoppen hopen binnen eenige weken de vereischte uitgewerkte vertoogen voltooid te hebben, en zullen zich beijveren alsdan eene verdere gepaste mededeeling aan de regeringen te doen. Gelijk zij thans reeds om een welwillend en onbevooroordeeld onderzoek daarvan verzoeken, zoo protesteren zij ook bij voorraad tegen alle verantwoordelijkheid voor de gevolgen, welke uit den strijd tusschen de door de regeringen uitgesproken beginselen, en die welke de bisschoppen moeten volgen, zouden kunnen voortvloeijen. De ondergeteekenden besluiten deze hunne voorloopige verklaring met de cerbiedige verzekering, dat zij onder alle omstandigheden de aan hunne souvereinen verschuldigde onderdanentrouw zullen in acht nemen met dezelfde onveranderlijke standvastigheid, waarmede zij hunne bisschoppelijke pligten aangaande de verdediging van het geloof en de inrigting hunner heilige Kerk tot den laatsten ademtogt hopen te vervullen. Dit hebben zij aan God den Almagtige beloofd, en in zijnen naam zullen zij hunne hulp vinden.

»Freiburg 12 April."

(Volgen de onderteekeningen.)

ITALIE.

De regering van Sardinie heeft aan de vertegenwoordiging een wetsontwerp aangeboden, waarbij haar een krediet van 400,000 fr. werd verleend, ten einde in staat te zijn werkdadige hulp te verleenen, aan de Lombardijsche uitgewekenen, in Sardinie genaturaliseerd, en welker goederen, in beslag zijn genomen.

BELGIE.

BRUSSEL, 20 April. De Senaat heeft gisteren met 28 tegen 9 stemmen aangenomen het wets-ontwerp tot aanleg van een spoorweg van Lier tot Turnhout. Een lid onthield zich van de stemming.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 21 April.

BEVALLEN (19 April): I. A. M. Schaap, geb. Ceurvorst, D.

OVERLEDEN (17 April): C. J. Lagerwey, 41 j. - A. P. M. Bartels, 2 j. - J. G. Schmidt, 69 j. - G. Barends, geb. de Roo, 41 j. — (19 April): B. Snoek, 22 j.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 20 April. Rogge. 144/2 ℔ N. Koersche *f* 210 kont., *f* 212 6/w. — In Publieke Veiling verkocht 80 Lasten Rogge in beschadigden staat, aangebragt van Triëst, wegende 113 a 118 ℔, van *f* 139 tot *f* 155 kont.; met *f* 3 pr. Last voor Veilingskosten. — Gerst. Verkocht: 129/2 ℔ N. Koersche *f* 214 kont. — Moutwijn *f* 15,50; Jenever *f* 19, Amst. Proef *f* 20,25, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 20 April. Belg. leen. 2½ pc. 56, 1840/1842 5 pc. 98½; 1848, 98½; Spanje 1—3 pc. 23¾; Binnenl. 3 pc. 42⅞; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 84¾.

PARIJS, 20 April. Fransche 3 pc. 80,35; id. 4½ pc. 103,50; Bank-Aktien —,—; Belg. 1840/42, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Napels 5 pc. —,—; Spanie 1—3 pc. —; Buitenl. 3 pc. —; Binnenl. 3 pc. 42½; Holl. 2½ pc. —; Piemont 5 pc. —,—; Portugal 4 pc. —; Romeinen 5 pc. —; Rusland 4½ pc. —; Metall. 5 pc. —.

MADRID, 16 April. Spanje 3 pc. 42⅞; 1—3 pc. 24; Cert. Coup. 3; Bank S. Fernando —.

LONDEN, 20 April. Cons. kont. 100½ a —; op tijd 100½ a —; Braz. 100 a 102; 1829/39 — a —; Den. 3 pc. — a —; 5 pc. — a —; Ecuad. 6⅛ a 6⅜; Gren. 23½ a 24; Uitgest. 11⅜ a 11⅝; Mexiko Nieuwe 27½ a —; Peru 4½ pc N. 88 a 89; Uitgest. 67 a 67½; Rusl. 1822 5 pc. — a —; (N.) 4½ pc. — a —; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 40¼ a 40¾; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 24 a —; 3 pc. 48 a 48½; Coup. cert. 6¾ a —; Passive — a —; Holl. 2½ pc. 66⅛ a 66½; id. 4 pc. 96 a 97; Venez. 38½ a 39½; Uitg. 17 a 18; Wissel op Amsterdam *f* —.—; Grieken 8½ a 9.

WEENEN, 20 April. Met. 4½ pc. —; 5 pc. 94⅝; Bank-Actien 1410; Wissel op Londen 10.50; Zilver 9⅜.

BERLIJN, 19 April. Schuldbr. 3½ pc. 93; Loten 151¾; Rusl. Stiegl. 4 pc. 96⅞; Pools. 4 pc. 92½; Loten fl. 500 92¾; Oost. Met. 5 pc. 88¾; Amsterdam zigt 143g. id. 2/m. 142⅜g.

HAMBURG, 19 April. Rusl. Cert. 5 pc. 105; Oost. Met. 5 pc. 95; Spanje 1—3 pc. 23; Binnenl. 3 pc. 40½.

FRANKFORT, 20 April. Met. 5 pc. 85½; A 5 pc. 85½; 2½ pc. —; Bank-Actien 1534; Darmst. Loten fl. 50 —; id. fl. 25 —; Badensche Loten fl. 50, —; id fl. 35, —; Nassausche fl. 25, —; Holl. 2½ pc. —; id. 4 pc. —; Sardinische —; Wissel op Weenen 109.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		20 APRIL 4½ u. gebl.	21 APRIL 4½ u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	64⅝	64⅛	a	64⅜	64¼
Dito Dito	3 »	76⅜	76	»	76⅛	76⅛
Dito Dito	4 »	95½	94⅞	»	95¼	95⅛
O. I. Leening 1844	4 »	$95\frac{7}{16}$	95	»	95⅛	
Amortis. Syndic.	3½ »	95⅜		»		
Handel-Maatschappij	4½ »			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	» »			»		
Aand. Holl. S. M.				»		
Obligatien	»			»		
BELGIE, Obligatien 1844	» »			»		
Cert. bij de Belg. Bank.	2½ »			»		
Dito bij Rotsch. en Volksv	» »	52¾	52¾	»	52⅛	
FRANKRIJK, Obligatien	3 »			»		
SPANJE Nieuwe	1 »	$24\frac{3}{16}$	23⅞	»	24	$23\frac{15}{16}$
Dito	3 »	47⅛		»		
Dito Binnenl. à 6/m.	» »	43⅛	42¾	»	42⅞	$42\frac{13}{16}$
Coup. Bewijzen		$7\frac{3}{16}$	$6\frac{13}{16}$	»	$6\frac{13}{16}$	
Amortisable Schuld	»	$5\frac{1}{16}$	5⅛	»		
PORTUGAL te Londen	5 »	42¼	42	»		
Dito Dito	4 »	39⅛	39½	»		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	103⅝	108⅛	»		
Dito Dito 1828 en 1829	» »	107½		»		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	» »	97¼	97	»		
Dito	4½ »			»		
Dito bij *Hope*	4 »	92½	92⅜	»		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	» »	92	91⅞	»		
Dito bij id. 5de Serie	4 »	92		»		
Cert. te Hamburg	5 »			»		
Inschrijving in Assignat.	6 »	73¼		»		
Cert. van dito	» »			»		
POLEN, Certifikaten	4 »			»		
Dito Aand. à fl. 500				»		
Dito met Lot. » 300				»		
AMERIKA, Bank-Actiën		$5\frac{3}{16}$	5⅛	»		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f*				»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	$81\frac{9}{16}$	81	»	81¼	»
Dito 1847	2½ »	41⅛		»		
Dito 1851	2½ »	$41\frac{13}{16}$	41⅝	»	$41\frac{11}{16}$	
Dito 1849	5 »	93¾	93¼	»	93⅜	
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	» »			»		
Dito	4 »			»		
Letter B	5 »	93¾	93¼	»	93⅜	
Aand. met Loting fl. 500	*f*			»		
Nieuwe dito » 250	»			»		
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 pCt			»		
BRAZILIE te Londen 1824	5 »	99½		»		
Dito Leening 1843	5 »	100⅝		»		
Dito £ 200	»			»		
PERU	5½ »			»		
MEXICO Nieuwe	3 »	$27\frac{1}{16}$	26⅝	»	$26\frac{13}{16}$	26¾
VENEZUALA à £ 100	3½ »		39⅞	»		
GRENADA à £ 100	2 »		$22\frac{7}{16}$	»		
Dito Uitgestelde		$11\frac{7}{16}$	$11\frac{7}{16}$	»		
ECUADOR à £ 100	»	4⅝	$4\frac{7}{16}$	»	4½	

Philad. bij Hope en C°. 5 pCt. 86½; Grieken 5 pCt. 6⅞.

Onze fondsenmarkt was heden zeer ongunstig gestemd, en zijn de prijzen zoo van Binnenl. als Buitenl. effekten, door voortgezette verkooporders, en lagere Buitenl. Beursnoteringen algemeen achteruitgegaan.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. *f*	56⅞	Livorno	2/m. *f*	39¾
„	zigt „	56¾	Napels	„ „	81¾
Bordeaux	2/m. „	56	Petersburg	„ „	1,87
„	½/m. „	56¾	Weenen	6/w. „	32
Madrid	3/m. „	246	Augsburg	„ „	35⅜
Cadix	„ „	247	Frankfort	„ „	98¾
Seville	„ „	243	Hamburg	2/m. „	35⅛
Bilbao	„ „	244	„	zigt „	35⅜
Lissabon	„ „	41½	Londen	2/m „	11,75
Porto	„ „	41½	„	zigt „	11,82½
Genua	2/m. „	46¾	Rotterdam	„	⅛

SCHEEPSTIJDINGEN.

MANDAHL, 5 April. Het schip Andriana, kapt. Veenhuizen, van Schiedam n. Libau, is gisteren alhier met schade binnengebragt, hebbende den 1 dezer op strand gezeten.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 19 April. Stuurman A. Noordzij, Nederlandsche Kotter Vlinder, Vlissingen.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 16 Maart op 36° N. Br., 65° W. L.: Gesina Wilhelmina, kapt. Dokman, van Amsterdam n. Newyork.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 20 April in lading naar:

Keulen	J. Noll Jr., Catharina.
„	H. Willemse, Colln N°. 6.
Mainz	K. Rau, Jonge Pauline.
Manheim	J. J. Reyndorp, de Kust van Brazilien.
Dusseldorp & Neus	A. Distel, Aeolus.
Heilbron	M. Ludwig, Helena.
Ludwighaven	J. Brilmeijer, Aeolus.
Weesel	E. F. Beijer, de Hoop.
Duisburg	J. L. Arera, Ondine.
Frankf. & Coblentz.	H. C. Brilmeijer, Frankfort N°. 10.

AMSTERDAM, 20 April vertrokken:

Keulen D. Hoogeweg, Prins Emil.

MANNHEIM, 16 April aangekomen

P. C. Vonk, van Amsterdam. 11 dagen reis.

KEULEN, 19 April aangekomen:

Kapt. W. Lintz	van	Amsterdam	met	4108	centenaren.
„ Velten	„	„	„	4433	„
„ v. Loosen	„	„	„	4231	„
„ A. Grenzhauser	„	Rotterdam	„	2341	„
„ Schuller	„	„	„	4621	„
„ Scholten	„	„	„	4022	„
„ M. Lammers	„	Dordt	„	3216	„
„ P. Merman	„	„	„	3094	„

Rijnhoogte ARNHEM 20 April 3 el 48 duim.
KEULEN 19 „ 14 vt. 3½ „

ADVERTENTIEN.

Een R. C. Jongeling van goeden huize, oud 17 jaar, eene zeer nette hand schrijvende, met het Fransch, Duitsch en Engelsch bekend, zoekt tegen 1°. Mei e. k. gelegenheid om zich te plaatsen en te kunnen opleiden op een Notaris-, Secretaris-, Ontvangers-, Fabrieks- of Handelskantoor, tegen billijke schadeloosstelling voor kost en inwoning. Met *franco* brieven onder letter B bij den Boekhandelaar G. J. VAN LEEUWEN, op de Haarlemmerstraat te Leiden. (2811)

Fabriek van Kerk-Ornementen.

VICENT-DUPREZ FILS

TE RIJSSEL.

GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN, KELKEN, CIBORIEN, REMONSTRANZEN, KANDELAREN, ENZ.

KRUISWEGEN

in Carton-Pierre, Lithochromie en in Olieverw op Doek geschilderd.

BORDUURWERKEN, enz.

(2812)

(2813) Bij den Boekdrukker J. F. A. BEUKMAN, Raamsteeg bij de Appelmarkt te Amsterdam, is op heden van de pers gekomen:

DE BISSCHOPPEN.

Een woord van bemoediging en liefde in deze dagen.

(*Voor Rekening van den Schrijver.*) Prijs 25 Cts.

Wordt niet in commissie verzonden.

31 MÉLODIES,

OU

PARAPHRASE MUSICALE des LITANIES de la STE VIERGE, pour LE MOIS DE MARIE,

à une, deux et trois voix égales, avec accompagnement de Piano ou Orgue.

POÉSIE INÉDITE.

Musique de l'abbé N. A. JANSSEN.

Ouvrage spécialement destiné aux maisons d'éducation, aux élèves de séminaires, etc., 1 vol. gr. in 8°, imprimé en tailledouce, contenant 132 pages. Prix net 3 florins.

La Haye, chez WEYGAND et BEUSTER.
id. » VAN LANGENHUYSEN FRÈRES.
Amsterdam, » C. L. VAN LANGENHUYSEN.
Breda, » J. HERMANS.
Helmond, » A. VOSS.

Dit werkje is ook zeer geschikt om in R. K. Familien, waar men de edele kunst beoefent, het geheele jaar door gebruikt te worden; wijl men, behalve de originele en niet van elders ontleende of gearrangeerde muziek, er geene poëzy in zal aantreffen, welke door flaauwheid verveelt, of door onkiesche uitdrukkingen het zedelijk gevoel kwetst. (2765)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen en wordt aan zijne correspondenten verzonden:

I. **HET VOORGEBORGTE** en andere Gedichten van J. A. ALBERDINGK THIJM, roijaal 8°, gebonden in karton. Prijs . . . *f* 1.60

GEERTRUIDA VAN OOSTEN, Geschiedenis van een Delftsch Begijntjen, uit de XIVe eeuw, door J. A. ALBERDINGK THIJM. Met 2 platen van ED. DUJARDIN, in 't formaat van de werken van CONSCIENCE. Prijs *f* 0.50

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.